

การศึกษาสมญานามของทีมสโมสรฟุตบอลในลีกอาชีพของประเทศไทย

นายพงศกร เฟ่งพิศ ๕๘๐๖๖๑๒๔๘๖

ในปัจจุบัน ผลงานฟุตบอลของทีมชาติไทยในการแข่งขันฟุตบอลระดับโลกนั้น ได้รับการยอมรับในวงกว้าง มีการเล่นที่เป็นระบบ ทักษะของนักเตะยอดเยี่ยม และมีระบบการจัดการที่เป็นมืออาชีพมากขึ้น ฟีฟ่าของแข้งเลือดสยามในช่วง ๔-๕ ปีที่ผ่านมา ทำให้เกิดกระแส ‘ช้างศึกฟีเวอร์’ ขึ้นมาในกลุ่มแฟนฟุตบอลและประชาชนชาวไทย (ฟุตบอลไทย! ฝังลึกในหัวใจ กีฬาทรงอิทธิพลแห่งปี, ๒๕๕๘) มีฐานแฟนบอลหน้าใหม่ ทั้งรุ่นเล็ก รุ่นใหญ่ เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก เหล่านี้ช่วยโหมกระแส ‘ทีมไทยจะไปบอลโลก’ ให้กลับมา มีความหวังอีกครั้งหนึ่ง

แต่จะปฏิเสธไม่ได้เลยว่าเบื้องหลังความสำเร็จของ ‘ทีมชาติไทย’ ในปัจจุบัน ส่วนหนึ่งมาจากการแข่งขันของนานาสโมสรในระบบฟุตบอลลีก ความเป็นมืออาชีพของแต่ละสโมสรในประเทศไทย เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยผลักดันให้ ทีมชาติไทย มีความแข็งแกร่งในระดับนานาชาติ การพาตุนหัวหั่นกันของบรรดาทีมชั้นนำ ผลักดันให้นักเตะต้องแข่งขันกันอยู่เสมอ ส่งผลให้ทีมชาติมีผลงานที่ยอดเยี่ยมตามไปด้วย

กีฬาฟุตบอลเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในหน้าประวัติศาสตร์ของประเทศไทยในช่วงราวพุทธศักราช ๒๔๔๐ เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา) ได้รับโอกาสในการเป็นนักเรียนทุนหลวง เดินทางไปศึกษาเล่าเรียนที่ประเทศอังกฤษร่วมกับพระราชโอรสของ รัชกาลที่ ๕ แล้วจึงได้นำกีฬาฟุตบอล หรือที่ประชาชนเรียกกันในสมัยนั้นว่า “หมากเตะ” เข้ามาเผยแพร่ในราชอาณาจักรสยาม แต่การแข่งขันอย่างเป็นทางการนั้น เกิดขึ้นภายหลังจากนั้นเป็นเวลาถึง ๒ ปี โดยหนังสือพิมพ์บางกอกไทม์ (Bangkok Times) ฉบับภาษาอังกฤษ ประจำวันพุธที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๔๓ ตีพิมพ์บทความความยาว ๕ บรรทัด โดยมีใจความว่า การแข่งขันฟุตบอลตามข้อบังคับของสมาคมจะมีขึ้นในปลายของวันเสาร์ ซึ่งเป็นการแข่งขันกันระหว่างบางกอก กับ ศึกษาศึกษา ณ คิงส์คอลเลจ หรือ โรงเรียนราชวิทยาลัย (จิริฎร์ จันทะเสน, ๒๕๔๓, น.๓-๔)

หลังจากนั้นเป็นเวลานานระบบลีกฟุตบอลของประเทศไทยค่อยๆเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมา โดยเกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชประสงค์ให้จัดการแข่งขันฟุตบอลระดับสโมสรระหว่างทหาร ตำรวจ และเสือป่า เพื่อชิงถ้วยทองที่พระองค์ทรงพระราชทานให้เป็นรางวัลแก่ทีมที่ชนะเลิศ หรือที่ราษฎรทั่วไปเรียกกันว่า “ฟุตบอลหน้าพระที่นั่ง” โดยมีสโมสรส่งเข้าร่วมการแข่งขันจำนวน ๑๒ ทีม ประกอบไปด้วย นักเรียนนายร้อยทหารบก, นักเรียนนายเรือ, นักเรียนตำรวจภูธร, นักเรียนสารวัต, กรมนักเรียนเสือป่าหลวง, เสือป่าเสนากลาง, เสือป่ากองพันพิเศษ รักษาพระองค์, กรมเสือป่าราบหลวง รักษาพระองค์, กรมพรานหลวง รักษาพระองค์, กรมเสือป่าม้าหลวง รักษาพระองค์, กรมทหารมหาดเล็ก และกรมทหารรักษาวัง (จิริฎร์ จันทะเสน, ๒๕๔๓, น.๑๖-๑๗)

ยุคสมัยเริ่มเปลี่ยนไป ฟุตบอลไม่ได้แข่งขันกันเพื่อความเป็นเลิศในด้านทักษะการกีฬาเพียงอย่างเดียว แต่ได้พัฒนามาเป็นรูปแบบอาชีพ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปรับปรุงระบบการแข่งขันเข้าสู่ความเป็นสากล และก่อตั้งฟุตบอลลีกสูงสุดขึ้น ซึ่งมีสโมสรเข้าร่วมแข่งขันในครั้งแรกที่ ๑๐ ทีม ก่อนที่จะเพิ่มเป็น ๑๒ ทีมในเวลาถัดมา (ไทยลีก, วิถีพีเดีย สารานุกรมเสรี) โดยในปัจจุบันระบบลีกอาชีพแห่งประเทศไทยเดินทางเข้าสู่ฤดูกาลแข่งขัน ๒๕๖๐ โดยประกอบไปด้วย โตโยต้า ไทยลีก หรือ T1, เอ็มร้อยห้าสิบแชมเปียนชิพ ไทยลีก ๒ หรือ T2, ยูโร เค้ก ลีก โปร ไทยลีก ๓ หรือ T3 และยูโร เค้ก ลีก ไทยลีก ๔ หรือ T4

ฟุตบอลกับสมญานามในวงการนับว่าเป็นของที่คู่กันมาเนิ่นนาน ชื่อผู้จัดการทีม นักฟุตบอลระดับซูเปอร์สตาร์ ฉายาของทีมแต่ละชาติก็มีให้เห็นกันอย่างมากมายและแตกต่างกันออกไป และแน่นอนว่าในระดับลีกอาชีพของประเทศไทย แต่ละสโมสรก็ไม่พลาดที่จะมีสมญานามประจำทีมเช่นเดียวกัน บ้างก็เป็นสมญานามที่ตั้งขึ้นมาเองโดยประธานสโมสร บ้างก็เป็นสมญานามที่กลุ่มแฟนบอลประจำทีมรังสรรค์ขึ้นมาใช้เรียกทีมรักของตัวเอง การตั้งชื่อสมญานามประจำทีมสโมสรในการแข่งขันระดับลีกอาชีพของประเทศไทย จึงมีความหลากหลายและที่มาหลายประการ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. เพื่อศึกษาวิธีการที่ใช้ในการตั้งสมญานามของทีมสโมสรฟุตบอลในลีกอาชีพของประเทศไทย
๒. เพื่อศึกษาที่มาสมญานามของทีมสโมสรฟุตบอลในลีกอาชีพของประเทศไทย
๓. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมและความเชื่อที่สะท้อนจากสมญานามของทีมสโมสรฟุตบอลในลีกอาชีพของประเทศไทย

ขอบเขตของการศึกษา

๑. ศึกษาเฉพาะสมญานามของทีมสโมสรฟุตบอลในลีกอาชีพของประเทศไทย ได้แก่ โตโยต้า ไทยลีก หรือ T1, เอ็มร้อยห้าสิบแชมเปียนชิพ ไทยลีก ๒ หรือ T2, ยูโร เค้ก ลีก โปร ไทยลีก ๓ หรือ T3 และยูโร เค้ก ลีก ไทยลีก ๔ หรือ T4 ในฤดูกาล ๒๕๕๙-๒๕๖๐ เท่านั้น
๒. ศึกษาความหมายจากพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถานฉบับ พ.ศ. ๒๕๕๔

ผลการศึกษา

จากการศึกษา พบว่าสามารถแบ่งที่มาของการตั้งสมญานามทีมสโมสรฟุตบอลในลีกอาชีพของประเทศไทย ได้ทั้งสิ้น ๖ ชนิด ดังนี้

๑.๑ สัตว์ การตั้งสมญานามโดยมีที่มาจาก “สัตว์” สามารถพบเห็นได้เป็นจำนวนมาก แม้กระทั่งทีมสโมสรฟุตบอลในลีกการแข่งขันต่างประเทศก็นิยมเช่นเดียวกัน โดยสมญานามทีมสโมสรฟุตบอลในลีกอาชีพของประเทศไทยที่มีที่มาจากสัตว์ มีจำนวนทั้งสิ้น ๓๑ ชื่อ มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

สโมสรฟุตบอลเชียงราย ยูไนเต็ต สมญานามคือ กว้างโข้งมหาภัย

“กว้างโข้ง” คือ ตัวผู้ชนิดหนึ่งที่มีขนาดใหญ่ ลำตัวมีสีตั้งแต่สีน้ำตาลอมแดงจนถึงเกือบดำ ที่หลังมีเขายาวเป็นจะงอย งอกไปทางด้านหน้าและโค้งลง ปลายเป็น 2 แฉก ที่ส่วนหัวมีเขากล็กๆ ยื่นออกไปเป็นเขาเดี่ยว โคนข้างคล้ายนอแรด ปลายแยกเป็น 2 แฉกเช่นเดียวกัน คนไทยนิยมนำ “กว้างโข้ง” มาต่อสู้กัน โดยเฉพาะทางภาคเหนือ ที่มีการแข่งขันชนกว้าง สืบเนื่องกันมาเป็นประเพณีคล้ายคลึงกับการ “ชนไก่” หรือ “ปลากัด” ทำให้ “กว้างโข้งมหาภัย” กลายมาเป็นสัญลักษณ์แห่งการแข่งขัน ความเป็นนักสู้ และความอันตรายของทีมสโมสรเชียงราย ยูไนเต็ต ซึ่งเป็นทีมจากภาคเหนือของประเทศไทย

สโมสรฟุตบอลสมุทรสงคราม อาร์ แอร์ไลน์ สมญานามคือ ปลาทุคะนอง

“ปลาทุ” คือ ปลาชนิดหนึ่งที่ประชาชนชาวไทยนิยมนำมาประกอบอาหารหรือรับประทาน “โดยทั่วกันว่า ปลาทุที่อร่อยที่สุดในประเทศไทยต้องยกอันดับหนึ่งให้กับ ปลาทุแม่กลอง หรือปลาทุจากสมุทรสงคราม” (ปลาทุแม่กลอง ของอร่อยสมุทรสงคราม, ๒๕๕๖) มีลำตัวแบนยาวเพรียว ตาโต ปากกว้าง มีความยาวประมาณ ๑๔-๒๐ เซนติเมตร โดยแหล่งที่ได้ชื่อว่ามีปลาทุชุมและอร่อยอยู่ที่ จังหวัดสมุทรสงคราม อีกทั้งคำว่า “คะนอง” ยังแสดงให้เห็นถึงอาการรำเริง คึก ลำพอง (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๔) จึงเป็นที่มาของสมญานาม “ปลาทุคะนอง” ของทีมสโมสรสมุทรสงคราม อาร์ แอร์ไลน์ ที่พร้อมจะทำการแข่งขันกับทีมอื่นๆใน ลีกอาชีพของประเทศไทย

สโมสรฟุตบอลขอนแก่น สมญานามคือ ไดโนเสาร์พิฆาต

“ไดโนเสาร์” คือ สัตว์เลื้อยคลานขนาดยักษ์ที่เชื่อว่าเคยอาศัยอยู่ในโลกเมื่อหลายล้านปีก่อนที่จะสูญพันธุ์ไปหมด เหลือไว้แต่เพียงซากดึกดำบรรพ์หรือที่เรียกกันว่า “ฟอสซิล” เท่านั้น เรื่องราวของไดโนเสาร์ในประเทศไทยนั้นเริ่มต้นที่ อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยนายสุธรรม แยมินยม อดีตนักธรณีวิทยาของกรมทรัพยากรธรณี ค้นพบซากดึกดำบรรพ์ของไดโนเสาร์ ขณะสำรวจแร่ยูเรเนียม บริเวณห้วยประตู่ตีหมา จึงเป็นที่มาของพิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์ภูเวียง ณ จังหวัดขอนแก่น ส่งผลให้ ไดโนเสาร์ถือเป็นอีกหนึ่งสัญลักษณ์ของจังหวัดขอนแก่น อีกทั้งคำว่า “พิฆาต” แสดงให้เห็นถึงการฆ่า หรือ ทำลายล้าง (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๔) นำมาสู่ที่มาของสมญานาม “ไดโนเสาร์พิฆาต” ของทีมสโมสรขอนแก่น

๑.๒ สถานที่ การตั้งสมญานามโดยมีที่มาจาก “สถานที่” ไม่ว่าจะเป็นสถานที่สำคัญประจำท้องถิ่น ประจำจังหวัด ประจำภูมิภาค ฯลฯ ล้วนเป็นสิ่งทีนิยมและมักจะถูกนำมาเป็นส่วนหนึ่งของฉายาประจำทีม โดยสมญานามทีมสโมสรฟุตบอลในลีกอาชีพของประเทศไทยทีมีที่มาจากสถานที่ มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๙ ชื่อ มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

สโมสรฟุตบอลบุรีรัมย์ ยูไนเต็ด สมญานามคือ ปราสาทสายฟ้า

บุรีรัมย์เป็นจังหวัดหนึ่งทีตั้งอยู่ในเขตอีสานใต้ ห่างจากกรุงเทพฯ ๑๔๐ กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตทิศเหนือติดกับจังหวัดขอนแก่น และจังหวัดมหาสารคาม ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดสุรินทร์ ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดปราจีนบุรี และทิศตะวันตกติดต่อกับจังหวัดนครราชสีมา พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดบุรีรัมย์เรียกได้ว่าเป็น ป่า ประมาณ ๑,๗๕๐ ไร่ (ธรรมรัตน์ ทองเรือง, ๒๕๕๔, น.๑๑๕) โดยจังหวัดบุรีรัมย์ได้ชื่อว่า “เมืองปราสาทหิน” เพราะมีปราสาทหินสมัยขอมหลายแห่งด้วยกัน ปราสาทหินทีโด่งดังทีสุดได้แก่ “ปราสาทหินพนมรุ้ง” ผนวกด้วยคำว่า “สายฟ้า” ทีสื่อให้เห็นถึงความรวดเร็วและรุนแรง จึงเป็นที่มาของสมญานาม “ปราสาทสายฟ้า” ของทีมสโมสรบุรีรัมย์ ยูไนเต็ด ทีถือได้ว่าเป็นทีมระดับชั้นนำของลีกสูงสุดในประเทศไทย

สโมสรฟุตบอลเชียงใหม่ สมญานามคือ พยัคฆ์ล้านนา

“ล้านนา” คืออาณาจักรเก่าแก่ทีมีดินแดนตั้งอยู่บริเวณภาคเหนือของประเทศไทยในปัจจุบัน โดยทีรัชชชัย ปทุมล่องทอง (๒๕๔๒, น.๑๒) ระบุเอาไว้ว่า เชียงใหม่เป็นศูนย์กลางของอาณาจักรล้านนาไทยในอดีตเคยตกเป็นเมืองขึ้นของพม่าจนพระเจ้าตากสินมหาราชทรงตีนครเชียงใหม่ได้จึงตกเป็นประเทศราช ทำให้วัฒนธรรมต่างๆของเชียงใหม่ในปัจจุบัน ยังคงสืบทอดและส่งต่อเอกลักษณ์มาจากอาณาจักรล้านนา ทีมสโมสรเชียงใหม่จึงนำคำว่า “ล้านนา” มาใช้เป็นส่วนหนึ่งในสมญานามของทีมโดยมีชื่อว่า “พยัคฆ์ล้านนา”

สโมสรฟุตบอลบีกแบง จุฬาฯ ยูไนเต็ด สมญานามคือ เสือสามย่าน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นมหาาลัยทีตั้งอยู่ใจกลางกรุงเทพฯโดยมีอาณาเขตติดต่อกับสี่แยก ๒ แห่งได้แก่ แยกสามย่าน และแยกปทุมวัน ดังนั้นเมื่อกกล่าวถึงคำว่า “สามย่าน” จึงเป็นทีรู้จักกันในหมู่ประชาชนว่าสามารถอนุมานได้ถึง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจวบกับการที สโมสรบีซียู เป็นพันธมิตรกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงทำให้สโมสรฟุตบอลบีกแบง จุฬาฯ ยูไนเต็ด นำคำว่า “สามย่าน” มาเป็นส่วนหนึ่งของสมญานามประจำทีม โดยมีชื่อว่า “เสือสามย่าน”

“ปราสาทสายฟ้า” บุรีรัมย์ ยูไนเต็ด

ที่มา : <https://www.buriramunited.com/>

๑.๓ อาชีพ การตั้งสมญานามโดยที่มีที่มาจาก อาชีพ กลุ่มทุน บริษัท รัฐวิสาหกิจ ข้าราชการต่างๆ โดยสมญานามทีมสโมสรฟุตบอลในลีกอาชีพของประเทศไทยที่มีที่มาจากกลุ่มนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๑ ชื่อ มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

สโมสรฟุตบอลการทำเรือ สมญานามคือ สิงห์เจ้าท่า

ทีมสโมสรการทำเรือ ก่อตั้งขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ใช้ชื่อว่า สโมสรฟุตบอลการทำเรือแห่งประเทศไทย โดยมี พลตรี ประจวบ สุนทรางกูร ผู้อำนวยการการทำเรือแห่งประเทศไทย (ตำแหน่งในขณะนั้น) เป็นนายกสโมสร และเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ ในการสนับสนุนกีฬาฟุตบอลของการทำเรือแห่งประเทศไทย (สโมสรฟุตบอลการทำเรือ, วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี) โดยคำว่า “เจ้าท่า” ราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๕๔) ให้ความหมายเอาไว้ว่า เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่ควบคุมและตรวจตราการเดินเรือ การใช้เรือ การจอดเรือ ร่องน้ำ ทางเดินเรือ และกิจการทำเรือ คำนี้จึงเกิดขึ้นมาจากหน่วยงานการทำเรือแห่งประเทศไทยและส่งผลให้ทีมสโมสรฟุตบอลการทำเรือได้นำคำว่า เจ้าท่า มาใช้และกลายเป็นสมญานามที่มีชื่อว่า “สิงห์เจ้าท่า”

สโมสรฟุตบอลซูปเปอร์ พาวเวอร์ สมุทรปราการ สมญานามคือ เดอะพาวเวอร์

ในอดีตสโมสรฟุตบอลซูปเปอร์ พาวเวอร์ สมุทรปราการ เคยใช้ชื่อในการแข่งขันมาแล้วจำนวนหลายรายชื่อ ได้แก่ สโมสรฟุตบอลโอเอสเอส, สโมสรฟุตบอลโอเอสเอส เอ็มร้อยห้าสิบ สระบุรี ก่อนที่จะทำการเปลี่ยนชื่อมาเป็นสโมสรฟุตบอลซูปเปอร์ พาวเวอร์ สมุทรปราการ เนื่องจากทางโอเอสเอสได้โอนสิทธิ์การทำทีมให้กับทาง บริษัท ซูปเปอร์พาวเวอร์ จึงทำให้สมญานามของทีมเปลี่ยนจาก “พลังเอ็ม” กลายเป็น “เดอะพาวเวอร์” ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพลังและสื่อให้เห็นถึงกลุ่มบริษัทของเจ้าของทีมคนใหม่

สโมสรฟุตบอลแอร์ฟอร์ซ เซ็นทรัล สมญานามคือ อินทรีทัฟฟ้า

สโมสรฟุตบอลแอร์ฟอร์ซ เซ็นทรัล เริ่มก่อตั้งในปี พ.ศ. ๒๕๘๙ ขณะนั้น จอมพลอากาศ เฉลิมเกียรติ วัฒนางกูร เป็นผู้บัญชาการทหารอากาศ และสนับสนุนให้มีสโมสรฟุตบอลขึ้น โดยลงแข่งในลีกฟุตบอลอาชีพโดยใช้ชื่อว่า สโมสรฟุตบอลทหารอากาศ คำว่า “ทัฟฟ้า” สื่อถึง ทหารอากาศ ราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๕๔) ยังให้ความหมายของคำว่า “ลูกทัฟฟ้า” เอาไว้ว่า ทหารอากาศ ผนวกกับคำว่า “อินทรี” ซึ่งเป็นนกชนิดหนึ่งซึ่งสัญลักษณ์แห่งความสูงส่งและเป็นหนึ่งในเจ้าแห่งเวหา ส่งผลให้สมญานามของ ทีมสโมสรฟุตบอลแอร์ฟอร์ซ เซ็นทรัล มีชื่อว่า “อินทรีทัฟฟ้า”

“อินทรีทัฟฟ้า” แอร์ฟอร์ซ เซ็นทรัล

ที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki/สโมสรฟุตบอลแอร์ฟอร์ซเซ็นทรัล>

๑.๔ ตำนานหรือประวัติศาสตร์ การตั้งชื่อสมญานามโดยมีที่มาจาก ตำนานต่างๆ เรื่องเล่า นิทานรวมไปถึงเรื่องราวใน พงศาวดาร หรือประวัติศาสตร์ โดยสมญานามทีมสโมสรฟุตบอลในลีกอาชีพของประเทศไทยที่มีที่มาจากกลุ่มนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๗ ชื่อ มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

สโมสรฟุตบอลเมืองทอง ยูไนเต็ด สมญานามคือ กิเลนผยอง

“กิเลน” เป็นสัตว์ในเทพนิยายของจีน มีรูปร่างเหมือนกวาง แต่มีเพียงเขาเดียว หางคล้ายวัว หัวเหมือนมังกร ดินเป็นกีบเหมือนม้า เกิดจากธาตุทั้งห้ามารวมตัวกันได้แก่ ดิน น้ำ ไฟ ไม้ และโลหะ แต่ทว่า กิเลนในแบบไทยมีลักษณะแตกต่างออกไปบ้างคือมี ๒ เขา มีกนก และเครื่องประดับในแบบไทย โดยกิเลน ถือว่ามาเป็นอันดับหนึ่งในบรรดาเหล่าสรรพสัตว์ทั้งหลาย รวมไปถึงยังเป็นสัญลักษณ์ของคุณงามและความดี และเมื่อผนวกด้วยคำว่า “ผยอง” ซึ่งมีความหมายว่า ลำพอง, เย่อหยิ่ง, ฮึกเหิม (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๔) จึงกลายมาเป็นสมญานามของยอดทีมที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดทีมหนึ่งในวงการฟุตบอลไทย “กิเลนผยอง” เมืองทอง ยูไนเต็ด

สโมสรฟุตบอลสีหมอก สมญานามคือ ม้าสีหมอก

ทีมสโมสรสีหมอก เป็นทีมสำรองของทีมสโมสรสุพรรณบุรี ตั้งอยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรี และโลดแล่นอยู่ในลีกระดับ ๓ ของประเทศไทย โดยชื่อของสโมสรนั้นตั้งขึ้นมาจากนามเรียกขานทางวิทยุของ “วรารุช ศิลปอาษา” ซึ่งเป็นประธานสโมสรสุพรรณบุรี ที่สำคัญ สีหมอกยังเป็นชื่อเรียกของ ม้าคู่ใจขุนแผน ซึ่งมีที่มาจากวรรณกรรมที่ได้รับความนิยมในวงกว้างและเป็นสัญลักษณ์คู่เมืองสุพรรณฯ อย่าง “เสภาขุนช้างขุนแผน” อีกด้วย

สโมสรฟุตบอลสุพรรณบุรี สมญานามคือ ช้างศึกยุทธหัตถี

ยุทธหัตถี คือการทำสงครามบนหลังช้างตามประเพณีโบราณ ได้รับสืบทอดมาจากวัฒนธรรมของชนชาติอินเดีย โดยจะนิยมใช้ช้างที่กำลังตกมัน คุร้าย โดยที่จังหวัดสุพรรณบุรีนั้นเป็นสถานที่เกิดเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ของบรรพบุรุษชาวสยามในอดีตขึ้น เมื่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงกระทำยุทธหัตถี และพิชิตพระมหาอุปราชามังสามเกียด ณ อ่างทองดอนเจดีย์ (ยุทธหัตถี, วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี) จึงเป็นที่มาของสมญานาม “ช้างศึกยุทธหัตถี” ของสโมสรฟุตบอลสุพรรณบุรี เพื่อความฮึกเหิม เพื่อเกียรติและเพื่อชัยชนะในการแข่งขัน

“กิเลนผยอง” เมืองทอง ยูไนเต็ด

ที่มา : <http://th.wikipedia.org/wiki/สโมสรฟุตบอลเอสซีจีเมืองทองยูไนเต็ด>

๑.๕ วัฒนธรรมหรือประเพณี การตั้งชื่อสมญานามโดยมีที่มาจากวัฒนธรรมหรือประเพณีที่มีความสำคัญและโดดเด่นประจำจังหวัด หรือภูมิภาค โดยสมญานามทีมสโมสรฟุตบอลในลีกอาชีพของประเทศไทยที่มีที่มาจากกลุ่มนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น ๔ ชื่อ มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

สโมสรฟุตบอลลำปาง สมญานามคือ รถม้ามรกต

หากจะพูดถึงจังหวัดลำปาง สิ่งหนึ่งที่จะขาดไปไม่ได้เลยก็คือ “รถม้า” ซึ่งถือว่าเป็นวัฒนธรรมที่อยู่คู่บ้านคู่เมืองลำปางมาอย่างช้านาน ประวัติความเป็นมาของรถม้าในจังหวัดลำปางจากคำบอกเล่าและบันทึกของเจ้าบุญส่ง ณ ลำปาง อดีตนายกสมาคมรถม้าคนที่ ๒ ของจังหวัดลำปาง ซึ่งอนุสาร อ.ส.ท. ฉบับเดือนตุลาคม พ.ศ.๒๕๓๗ ได้รวบรวมไว้มีใจความว่า

“รถม้าเริ่มเข้ามาในจังหวัดลำปางเมื่อประมาณแปดสิบกว่าปีที่แล้ว รถม้าคันแรกคาดว่าเป็นของเจ้าบุญวาทย์วงศ์มานิตย์ เจ้าผู้ครองนครลำปางองค์สุดท้ายซึ่งได้ซื้อมาจากจังหวัดกรุงเทพฯ โดยว่าจ้างแขกมาเป็นสารภี และต่อมารถยนต์ในกรุงเทพฯ ได้มีเพิ่มมากขึ้น รถม้าจากกรุงเทพฯจึงได้เริ่มอพยพมาในลำปางมากขึ้น และกระจัดกระจายไปตามจังหวัดต่างๆ เช่น จังหวัดนครศรีธรรมราช , จังหวัดนครราชสีมา , จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดแพร่ และจังหวัดน่าน ภายหลังพบว่ามีเพียงจังหวัดลำปางเท่านั้นที่นำรถม้ามาใช้อย่างแพร่หลาย ส่วนจังหวัดอื่นๆรถม้าได้หมดความนิยมไปโดยไม่ทราบสาเหตุ”(ประวัติเมืองรถม้า, ๒๕๕๙)

ทำให้ในเวลาถัดมาจวบจนถึงปัจจุบันลำปางจึงได้ชื่อว่าเป็น เมืองรถม้าของประเทศไทย ผมนวกเข้ากับ มรกต ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์เป็นมงคล ทั้งสองสิ่งนี้จึงนำมาสู่สมญานามประจำทีมสโมสรฟุตบอลลำปางที่มีชื่อว่า “รถม้ามรกต”

สโมสรฟุตบอลอ่างทอง สมญานามคือ นักรบรวงทอง

“รวง” ราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๕๔) ให้ความหมายเอาไว้ว่า ซ่อ (ใช้แก่ข้าว), ลักษณะนาม เช่น ข้าวรวงหนึ่ง ข้าว ๒ รวง เพราะฉะนั้นคำว่า “รวงทอง” จึงหมายถึง ข้าว เนื่องมาจากเมื่อถึงช่วงเวลาเก็บเกี่ยวข้าว ข้าวจะเปล่งประกาย โดยมีลักษณะสีทองอร่าม หรือเรียกว่า “รวงทอง” ซึ่งมีที่มาจากจังหวัดอ่างทอง ซึ่งมีลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม ลักษณะคล้ายอ่างตั้งชื่อจังหวัด ไม่มีภูเขา พื้นที่เหมาะแก่การทำไร่ สวน ทำนาและปลูกข้าว เนื่องจากเปรียบพร้อมไปด้วยลักษณะดินเหนียวปนทราย และมีแม่น้ำสายสำคัญ ๒ สายไหลผ่าน นำมาสู่สมญานามของทีมสโมสรฟุตบอลอ่างทองที่มีชื่อว่า “นักรบรวงทอง”

สโมสรฟุตบอลกาฬสินธุ์ สมญานามคือ โปงลางคะนอง

“เที่ยวเมืองกาฬสินธุ์ ถิ่นโบราณมากมี แชน้อฮีลเนื้อเค็ม น้ำเต็มเขื่อนดินยาว สาวสาวภูไทย ผ้าไหมแพรวา ฮือฮาโปงลาง” โปงลางเป็นเครื่องดนตรีประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ที่มีชื่อเสียงแผ่กระจายไปทั่วทุกภาคของประเทศไทย โดยมีที่มาจากประเทศลาว ก่อนจะถูกนำมาพัฒนาที่จังหวัดกาฬสินธุ์โดย นายเปลื้อง ชาวไทย เมื่อผนวกกับคำว่า “คะนอง” แสดงให้เห็นถึงอาการร่าเริง คึก ลำพอง (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๔) จึงเป็นที่มาของสมญานาม “โปงลางคะนอง” ของทีมสโมสรฟุตบอลกาฬสินธุ์

๑.๖ ฉายาอื่นๆ ไม่สามารถจัดเข้ากลุ่มกับกลุ่มอื่นๆได้ มีจำนวนทั้งสิ้น ๑ ชื่อ ได้แก่

สโมสรฟุตบอลราชประชา สมญานามคือ ตราขญา

๒. กลุ่มความหมายที่ใช้ในการตั้งสมญานามของทีมสโมสรฟุตบอลในลีกอาชีพของประเทศไทย

๒.๑ ความหมายเกี่ยวกับนักรบหรือนักสู้ การตั้งชื่อสมญานามของทีมสโมสรฟุตบอลในลีกอาชีพของประเทศไทยที่ให้ความหมายในเชิงของการเป็นนักรบหรือนักสู้ มีจำนวนทั้งสิ้น ๗ ชื่อ ยกตัวอย่างเช่น

สโมสรฟุตบอลกำแพงเพชร สมญานามคือ นักรบซากงราว

สโมสรฟุตบอลฉะเชิงเทรา ไฮ-เทค สมญานามคือ ปลากัดนักสู้

สโมสรฟุตบอลกรุงธนบุรี สมญานามคือ อัศวินดาบม้า

๒.๒ ความหมายเกี่ยวกับการฆ่า การตั้งชื่อสมญานามของทีมสโมสรฟุตบอลในลีกอาชีพของประเทศไทยที่ให้ความหมายในเชิงของการฆ่า เอาชีวิตหรือความตาย มีจำนวนทั้งสิ้น ๙ ชื่อ ยกตัวอย่างเช่น

สโมสรฟุตบอลชัยนาท ฮอว์นบิล สมญานามคือ นกใหญ่พิฆาต

สโมสรฟุตบอลประจวบคีรีขันธ์ สมญานามคือ ต่อพิฆาต

สโมสรฟุตบอลอำนาจ ยูไนเต็ด สมญานามคือ มดมัจจุราช

๒.๓ ความหมายเกี่ยวกับความยิ่งใหญ่ การตั้งชื่อสมญานามของทีมสโมสรฟุตบอลในลีกอาชีพของประเทศไทยที่ให้ความหมายในเชิงของความยิ่งใหญ่ มีศักดิ์ศรี มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๕ ชื่อ ยกตัวอย่างเช่น

สโมสรฟุตบอลกระบี่ สมญานามคือ อินทรีอันดามัน

สโมสรฟุตบอลเกษตรศาสตร์ สมญานามคือ นาคามรกต

สโมสรฟุตบอลราชบุรี มิตรผล สมญานามคือ ราชันมังกร

๒.๔ ความเก่งกาจ ไม่กลัวเกรง การตั้งชื่อสมญานามของทีมสโมสรฟุตบอลในลีกอาชีพของประเทศไทยที่ให้ความหมายในเชิงของความเก่งกาจ หัวหาญ ไม่เกรงกลัวใคร มีจำนวนทั้งสิ้น ๗ ชื่อ ยกตัวอย่างเช่น

สโมสรฟุตบอลแบงค็อก ยูไนเต็ด สมญานามคือ แข้งเทพ

สโมสรฟุตบอลเมืองทอง ยูไนเต็ด สมญานามคือ กิเลนผยอง

สโมสรฟุตบอลไทยยูเนียน สมุทรสาคร สมญานามคือ สำเภาผยอง

๒.๕ ความดูร้าย อันตราย การตั้งชื่อสมญานามของทีมสโมสรฟุตบอลในลีกอาชีพของประเทศไทยที่ให้ความหมายในเชิงของความอันตราย โหดเหี้ยม หรือดูร้าย มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๕ ชื่อ ยกตัวอย่างเช่น

สโมสรฟุตบอลบางกอก สมญานามคือ กระทิงดุ

สโมสรฟุตบอลศรีสะเกษ สมญานามคือ ภูปรีอันตราย

สโมสรฟุตบอลสุพรรณบุรี สมญานามคือ ช้างศึกยุทธหัตถี

๒.๖ ความหมายอื่นๆที่ไม่ชัดเจน มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๒ ชื่อ

จากผลการศึกษาชื่อสมญานามของทีมสโมสรฟุตบอลในลีกอาชีพของประเทศไทยจำนวน ๖๕ ชื่อ พบว่าทีมสโมสรฟุตบอลในลีกอาชีพของประเทศไทยส่วนใหญ่มีที่มาของสมญานามจาก **สัตว์** มากที่สุดจำนวน ๓๑ ชื่อ และรองลงมาเป็น **สถานที่** จำนวน ๑๙ ชื่อ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการตั้งชื่อตามสัตว์ที่มีความสำคัญ หรือมีชื่อเสียงในจังหวัด ในถิ่น หรือในภูมิภาคนั้นๆ รวมไปถึงสถานที่ที่ก็เช่นเดียวกัน ส่วนทางด้านความหมาย พบว่าทีมสโมสรฟุตบอลในลีกอาชีพของประเทศไทยส่วนใหญ่ใช้สมญานามที่มีความหมายไปในเชิงของ**ความยิ่งใหญ่** และ**ความดูร้ายอันตราย** จำนวนเท่ากันที่ ๑๕ ชื่อ และรองลงมาเป็นความหมายที่เกี่ยวกับการฆ่า ๙ ชื่อ แสดงให้เห็นถึงความเอาใจจริงเอาใจในการแข่งขันฟุตบอล การปลุกใจ พร้อมจะลงไปแข่งขันและพาดฟันศัตรูอย่างเอาเป็นเอาตาย ไม่ได้เห็นเป็นแค่กีฬาแต่คือสงครามรูปแบบหนึ่ง และยังแสดงให้เห็นถึงความต้องการเป็นใหญ่ มีเกียรติมีศักดิ์ศรี ส่งเสริมให้ได้รางวัล ได้รับชัยชนะ หรือถึงขั้นคว้าถ้วยรางวัลมาประดับสโมสรของตนเอง

บรรณานุกรม

- กรราวกีฬาไทยรัฐ. (๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘). *ฟุตบอลไทย: ฟังลึกในหัวใจ กีฬาทรงอิทธิพลแห่งปี*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐, จาก <http://www.thairath.co.th/content/556200>
- จิรัฏฐ์ จันทะเสน. (๒๕๕๓). *ศตวรรษฟุตบอลไทย*. กรุงเทพฯ: กีเลนการพิมพ์.
- ห้องเที่ยวสะตูดตา. (๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๖). *ปลาทุแม่กลอง ของอร่อยสมุทรสงคราม*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐, จาก <http://www.sadoodta.com>
- ธรรมรัตน์ ทองเรือง. (๒๕๕๔). ๗๖ *จังหวัดประเทศไทย*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ธารบัวแก้ว.
- ธวัชชัย ปทุมล่องทอง. (๒๕๕๒). *เกร็ดน่ารู้ประเทศไทย ๗๖ จังหวัด*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์น้ำฝน
- บุญส่ง เลขะกุล. (๒๕๓๕). *เที่ยวป่า (พิมพ์ครั้งที่ ๒)*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภากการพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๕๖). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน
- ลำปางคลับ. (ม.ป.ป.). *ประวัติเมืองรอม้า*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐, จาก <http://www.rommaigreenpark.com/show-D.php?aID=20>
- วสันต์ ปัญญาแก้ว พงศกร สงวนศักดิ์ และจตุพร ทรัพย์ปัญญาชน. (๒๕๕๗). *ฟุตบอลไทย ประวัติศาสตร์ อำนาจ การเมือง และความเป็นชาย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.